

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

07 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Cobzac Elena, Catan Liliana, Guzun Ion,

juducând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către inculpatul Rusu Nicolae, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2019 și sentinței Judecătoriei Căușeni din 14 decembrie 2004, în cauza penală în privința lui

*Rusu Nicolae xxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în r-nul xxx sat.
xxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 31.05.2000 – 14.12.2004

instanța de apel: 06.06.2019 – 18.10.2019

instanța de recurs ordinar: 13.02.2020 – 07.07.2020

A CONSTATAT:

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 14.12.2004, Rusu Nicolae Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 218 alin. (2) Cod penal (redacția anului 1961), fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de privațiune de libertate pe un termen de 1 an în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial la sentința actuală, a fost adăugat parțial 4 ani și 3 luni privațiune de libertate numiți prin sentința Judecătoriei Căușeni din 05.05.2000, pedeapsa finală fiind numită de 5 ani 3 luni privațiune de libertate, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Prin aceeași sentință s-a dispus încasarea de la inculpat în folosul Căii Ferate al Republicii Moldova prejudiciul material în sumă de 170, 48 lei.

Măsura preventivă a fost lăsat – arestul, cu expedierea sentinței pentru executare către CPR Căușeni. Executarea sentinței s-a dispus cu data reținerii condamnatului.

1.1. În sentință prima instanță a constatat că, Rusu Nicolae la 23.04.2000, aproximativ la ora 18.00, în stare de ebrietate, la oprirea de la calea ferată Zaim, r-nul Căușeni, încalcând grosolan ordinea publică și exprimând vădit lipsa de respect față de societate, care prin conținutul lor s-

au deosebit printr-un cinism excepțional și obrăznicie, coborând din trenul Căinari-Bender, se exprima necenzurat, a aruncat cu pietre în geamurile unui vagon, cauzând prin spargerea geamului, a unui prejudiciul material în mărime de 170, 48 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Rusu Nicolae a comis infracțiunea prevăzută de art. 218 alin. (2) Cod penal (redacția anului 1961), individualizată prin „huliganismul agravat, adică acte, care prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism excepțional sau o deosebită obrăznicie”.

2. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpatul **Rusu Nicolae** prin care a solicitat casarea sentinței Judecătoriei Căușeni din 14.12.2004 și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie liberat de pedeapsă.

2.1. În motivarea apelului inculpatul **Rusu Nicolae** a invocat că:

- la urmărire penală a recunoscut vina, a achitat prejudiciul, nu a știut că va fi judecat în baza art.218 Cod penal, deoarece i s-a comunicat că este o contravenție, din care considerent a părăsit țara. Pe perioada anilor 2003-2008 s-a aflat în detenție în Federația Rusă, nu i s-a adus la cunoștință că s-a aflat în căutare.

3. Prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2019, a fost respins apelul inculpatului Rusu Nicolae, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Căușeni din 14.12.2004, ca fiind depus peste termen, cu menținerea fără modificări a sentinței contestate. Termenul executării pedepsei lui Rusu Nicolae, a fost calculat din data pronunțării prezentei decizii – 18.10.2019, cu includerea în acest termen durata aflării în stare de arest, de pe data de 20.11.2018, până la data de 18.10.2019.

3.1. Pentru motivarea soluției, instanța de apel a reținut următoarele:

Inculpatul Rusu Nicolae, a cunoscut cu certitudine despre soluția adoptată de către instanța de judecată cu privire la faptele incriminate lui în baza art.218 alin.(2) Cod penal (redacția anului 1961), acestuia fiind înmânată copia sentinței de condamnare din 14.12.2004, în momentul reținerii de către Inspectoratul de poliție Căușeni la data de 21.11.2018, fapt recunoscut de însăși inculpatul Rusu Nicolae în ședința instanței de apel.

Instanța de apel a notat că, după ce inculpatul Rusu Nicolae, la data reținerii acestuia 21.11.2018 a primit sentința din 14.12.2004, abia la data de 17.05.2019, prin intermediul oficiului poștal, a înaintat cerere de apel, peste terenul de 15 zile, în interiorul căruia inculpatul urma să declare apel împotriva sentinței de condamnare.

Instanța de apel a apreciat că, apelul declarat de inculpatul Rusu Nicolae, nu poate fi repus în termen, întrucât nu au fost elucidate motivele întemeiate exhaustiv prevăzute de legiuitor la art. 403 Cod de procedură penală. Mai mult ca atât, deși apelantul a solicitat verbal să fie repusă cerere

de apel în termen, acesta nu a indicat careva motive plauzibile în vederea circumstanțelor de ordin obiectiv, a căror producere nu depinde de voința titularului dreptului de apel (calamitate naturală, accident, boală, etc).

Instanța de apel a menționat că, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Mai mult, art. 230 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, prevede că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Or, potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, raportate la explicațiile din pct. 6.5 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările și completările ulterioare, se specifică că la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului până la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfârșească într-o zi nelucrătoare. Totodată, la calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Instanța de apel a reiterat că, prin admiterea unui apel tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care „inter alia” prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe (a se vedea în acest sens, Varnima Corporation International S.A. contra Greciei, nr.48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur contra Franței, nr.63879/00, §32, 3 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr.32576/96, §32 CEDO 2002-VIII).

Instanța de apel a stabilit că, termenul de declarare a apelului a fost omis de către inculpatul Rusu Nicolae, din circumstanțe care sunt imputabile inculpatului și nicidecum instanței de judecată.

4. Decizia instanței de apel, a fost atacată cu recurs ordinar de către **inculpatul Rusu Nicolae** prin care a solicitat sa fie anulată sentința Judecătoriei Căușeni din 14 decembrie 2004 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2019, ca fiind emise cu încălcări a normelor de drept.

4.1. În motivarea recursului inculpatul Rusu Nicolae a invocat că:

- sentința a fost înmănată la 20.11.2018, în lipsa avocatului;
- în decizia Curții de Apel Chișinău, a fost indicată data de 20.08.2018, perioada în care a fost reținut în Federația Rusă, începând cu 10.11.2003 până la 08.05.2008 și 17.11.2008 până la 16.11.2018. În perioada 16.11.2018-20.11.2018, a fost reținut, fiind în așteptarea extrădării în Republica Moldova.

5. Prin referință procurorul S. Crijanovschi, a solicitat respingerea recursului ca fiind inadmisibil.

6. Judecând recursul ordinar declarat în speță, pe baza materialului din dosarul cauzei penale și a motivelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează respingerii acestuia, ca fiind inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de al respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Reieșind din prevederile art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 aceluiași Cod.

În conformitate cu art. 427 Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

Colegiul penal constată că recurentul nu a indicat expres nici unul dintre temeiurile pentru declararea recursului prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, însă reieșind din esența argumentelor invocate se atestă că titularul cererii de recurs critică modul în care instanța de apel a motivat depunerea recursului împotriva sentinței, nefiind de acord cu circumstanțele invocate în decizie referitoare la data înmânării sentinței.

Analizând textul deciziei atacate Colegiul penal constată că, prin sentința Judecătoriai Căușeni din 14.12.2004, Rusu Nicolae a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 218 alin. (2) Cod penal, (redacția anului 1961), fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de privațiune de libertate pe un termen de 1 an în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a fost adăugat parțial 4 ani și 3 luni privațiune de libertate numiți prin sentința Judecătoriai Căușeni din 05.05.2000,

pedeapsa finală fiind numită de 5 ani și 3 luni privațiune de libertate, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Sentiința Judecătorei Căușeni din 14.12.2004, a fost atacată cu apel de către inculpatul Rusu Nicolae, prin intermediul oficiului poștal, la data de 17.05.2019 (f.d.76-79).

În ședință judiciară instanței de apel, inculpatul Rusu Nicolae a declarat că a făcut cunoștință și a primit copia sentinței Judecătorei Căușeni din 14.12.2004, în anul 2018, când a ajuns în or. Căușeni. Nu a depus cererea de apel în termen deoarece nu cunoștea legea.

Potrivit informației Inspectoratului de poliție Căușeni nr.10398 din 21.11.2018, rezultă că Rusu Nicolae a fost reținut la data de 21.11.2018, dosarul de căutare nr.2014180191 fiind clasat.

Prin urmare, inculpatul Rusu Nicolae, a cunoscut cu certitudine despre soluția adoptată de către instanța de judecată cu privire la faptele incriminate lui în baza art.218 alin.(2) Cod penal (redacția anului 1961), copia sentinței de condamnare din 14.12.2004, fiindu-i înmănată în momentul reținerii de către Inspectoratului de poliție Căușeni la data de 21.11.2018, fapt recunoscut de însăși inculpatul Rusu Nicolae în ședința instanței de apel.

Instanța de apel corect a reținut faptul că nu au existat temeiuri pentru repunerea în termen a apelului pentru judecarea în fond, întrucât inculpatul Rusu Nicolae a primit sentința din 14.12.2004, la data reținerii - 21.11.2018, iar cererea de apel a fost depusă la data de 17.05.2019.

Conform articolului 402 alin. (1) Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Reieșind din faptul că termenul legal de declarare a apelului este prevăzut prin normă imperativă, sub aspectul exercitării dreptului de atac a sentinței, titularul poate să promoveze această cale ordinară de atac numai în interiorul intervalului de timp stabilit de lege.

Neexercitarea căii de atac cu apel în perioada de timp revăzută de art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, pe motive neîntemeiate, duce la respingerea lui ca tardiv. Sancțiunea decăderii din motivul expirării termenului de apel, a fost constatată de instanța de apel prin materialele cauzei. Legea prevede repunerea în termen a apelului, ca un mijloc procesual prin care poate fi eliminat principiul tardivității exercitării apelului, în cazul în care titularul apelului invocă motive întemeiate privind întârzierea declarării apelului împotriva sentinței, însă la caz instanța de apel a stabilit că apelantul nu a adus motive întemeiate ce ar justifica depunerea apelului în afara termenului legal.

Colegiul penal analizând decizia atacată prin prisma art. 340 Cod de procedură penală, coroborat cu art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală,

apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel că inculpatul Rusu Nicolae a primit sentința din 14.12.2004, la data reținerii - 21.11.2018, iar cererea de apel a fost depusă la data de 17.05.2019, prin intermediul oficiului poștal, adică după 15 zile, în interiorul căruia inculpatul urma să declare apel împotriva sentinței de condamnare.

Rezumând cele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, criticile invocate de recurent, nu și-au găsit confirmare, acestea având un caracter declarativ și nefondat, iar alegațiile recurentului nu justifică necesitatea casării deciziei atacate, întrucât soluția instanței de apel este legală și întemeiată, recursul ordinar declarat urmând a fi respins ca inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către inculpatul Rusu Nicolae, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui *Rusu Nicolae xxxx*.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 30 iulie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Cobzac Elena

Catan Liliana

Guzun Ion